

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 9063702X

Discursus XI. Peccatum occidit Animam. Cùm Impij nullam Mortem minûs
metuant, quàm illam, quæ est omnium maxima, osteditur Mortem, quam
Culpæ dicimus, multò atrociolem esse uttâque Morte Pœnæ: non, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51653](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51653)

Lib. 1. de Conf. huc semel in terras redire possent, ad huc semel tam enormiter se decipi permitturos? Damnis illorum discite sapere, Charissimi. Cavete, Cavete, Cavete, Peccatum timete, antequam committatur, timete, cum commissum est, timete quando etiam Confessione delerum est. Alias, quemadmodum expendit Sanctus Bernardus, illa iniquitas, quæ in principio pondus videbatur excessivum, deinde videbitur utcumque portabile; denique omnino leve putabitur; unde non amplius sen-

tietur, ita ut etiam sub illo suaviscipiat quies, non secus ac si magna in peccato committendo delectatio hauriretur. *Primum tibi importabile videbitur: processu temporis si assuescas, non judicabis adeo grave: paulo post leve senties; paulo post nec senties; paulo post etiam delectabit. Ita paulatim in cordis duritiem itur. Qui talem non horret abyssum, iter ad eam ingrediatur; qui vero prudenter timet, caveat sibi à primis passibus. Cave ne aliquando peccato consentias.*

DISCURSUS XI.

Peccatum mortem infert Animæ.

Damus nunquam vivacius commissum à se apprehendit peccatum, quam cum ante oculos suos charissimum filium suum Abelum

mortuum intueretur. Tunc etenim in luridâ illâ facie, in eclipsatis oculorum luminibus, in labris illis exanguibus, in gelidis illis membris, quasi literis majusculis expressam non ita pridem ob prævaricationem suam latam contra se legit, & intellexit sententiam: *Pulvis es & in pulverem revertèris.* O si ego quoque ante oculos Peccatorum Animam illam mortuam & cadaverosam ponere possem, quam in sano circumferunt corpore! sperarem illos apprehensuros, quam grande malum sit peccatum, quod

est unica mortis hujus causa. Saltem tantum efficere conabor; ne mortuos eo modo, quo sunt mortui, relinquam, sed ut eos ad resurgendum sincera cum peccati, à quo occisi sunt, detestatione excitem.

Exurge à mortuis & illuminabit te Ephes. 3. 14.
Christus.

II. Verùm in principio maximum subeo præjudicium, æturus de morte sensibus nostris incognitâ. Japonæ parum Navigationis experti, non credebant in toto Mundo alias esse, quàm duas regiones, Chinam & Japoniam, Ideoque quemadmodum aliud quocumque non cognoscebant mare, quàm illud, quod oras illorum lambebat, sic etiam alias non apprehendebant tempestates, quàm quas in finibus suis experiebantur. Eodem modo faciunt sensus nostri, qui alia non cogno-

gnoscent bona, quàm temporalia & terrena; non credunt aliam esse mortem, quàm à talibus bonis separationem. Sed non est ita: alium & variorem esse mundam, alium bonorum & malorum Oceanum; aliud nsufragium, quo Anima submergitur, cum ad litus non appellit, Fides nobis manifestat. Hoc optarem, ut possem vobis hodie demonstrare, horribilem scilicet mortem, quam animæ affert peccatum; Et quia duæ sunt mortes, mortes pœnæ dictæ, prima corporis transitoria, quæ à Scripturâ vocatur mors transiens: *Pro morte defluente deprecatus sum.* Altera mors animæ simul & corporis, quæ vocatur mors secunda, demonstrabo hodie à Morte tertiâ quæ Culpæ est; alias duas mortes, pœnæ dictas longè superari.

*Exech.
15. 13.*

I.

III. Incipiamus à morte corporis, eamque cum alijs comparemus, mors illa, assero ego, hoc funestior est, quò nobiliore hominem vitâ privat. Porro vita, quâ peccatum nos privat, est omnino divina; ideòque necesse est fieri, peccatum esse mortem omnibus alijs pejorem. Et hoc ipsum ad intelligendum Discursum meum bene capere oportet.

IV. Advertendum igitur est, hominis vita præcipuè aut à natalium nobilitate, aut ab operationum præstantiâ æstimari. Videre quemadmodum utraque, ultra quam quisque sibi imaginari possit, vitam Christiani hominis extollat. Quod ad Nativitatis nobilitatem attinet, magni inter homines æstimatur è sanguine illustri

progeneratum esse; & hoc non sine causâ, modò natalium sublimitas serviat pro virtutum, non vitiorum basi. Cæterum quomodo comparari possit peccaminosi sanguinis nobilitas cum Christi filij Dei immaculati sanguinis nobilitate, Attamen ad hoc divino sanguine generatio, & omnium fidelium vita suum habet Principium. *Qui non ex sanguinibus, sed ex J. i. Deo nati sunt.* Sanctus Ludovicus 13. Rex Franciæ, quamvis tam sublimi procreatus stirpe, nihilominus nobilitatis suæ tam exiguam habebat rationem à sanguine Regio derivatæ, in comparatione illius nobilitatis, quam ab aquis baptismalibus acceperat, & à quibus regeneratus fuerat, ut subscriberet Ludovicus de Possiaco; quia in illa civitate sacrum Baptisma receperat, & ad vitam divinam, quæ est filiorum Dei propria, tenatus fuerat. Eodem modo quisvis Christianus faceret, si apprehenderet, quanta sit hæc cellitudo, Natales suos à Deo accepisse: *Ex Deo nati sunt.* Quando filius aliquis ex Patre illustri, & matre plebeia gignitur, ignobilitatem ex uno latere proficiscentem tacet & dissimulat, solâque nobilitatem ab altero oriendam jactat & deprædicat. Sic faciebat Sanctus Ludovicus, qui, velut alij homines, sanguine peccato originali infecto procreatus, terrenam occultabat profapiam (quamvis aliunde coram hominibus tam clarâ & conspicuam (solâque cœlestem magni faciebat & extollebat, quam supernaturalem nobilitatem gratiâ baptismali acquisiverat. O Sancta fides, quando

quando tandem tot cæcorum mentes tam vivâ luce tua illuminabuntur ; Tanti sit Genealogiæ antiquitatis , quamvis sapius fallæ ; veræ autem nobilitatis , quæ est divina & vitæ Christianæ propria , vix ulla habetur ratio. At interim , Charissimi , considerate , quàm pretiosa sit hæc navitas , & quàm pretiosa sit hæc vita , quæ pro principio suo habet ipsummet

Phil. 1. 11.

Christum ! *Mihi vivere Christus est.*

V. Sed multò plurius æstimatur vita hominis illustris ob egregiorum facinorum nobilitatem. Verissimum enim est , nobilitatem à Progenitoribus nostris nobis communicatam , magis aliorum esse , quàm nostram , cùm operationum nobilitas tota pendeat ab operante. Advertite nunc , quanti etiam ex hoc capite vita gratiæ sit æstimanda. Quæ sunt excellentiores vitæ civilis operationes ? Sunt nimirum Regiæ : Imperare , prohibere , permittere , judicare , remunerari , absolutaque auctoritate Populos supremo Domino subjectos punire. Hæc & similes operationes aut majores quascunque vobis placet adungere , sunt ludi pueriles , si grandibus illis comparentur actionibus , quæ à vitâ gratiæ in animâ exercentur. Divina enim gratia nos ex nihilo nostro , quod ex nobis ipsis sumus , transfert ad aliud esse , quod est verum esse : *gratiâ Dei sum id quod sum.* Quia naturam divinam nobis communicat , de quâ solâ dici potest cunctis , quodd sit. *Qui est , misit me ad vos.* Et sicut ab imperfectâ animæ essentiâ omnes illæ oriuntur po-

Exod. 13. 14. 1. Cor. 15. 10.

tentia ; quibus anima ipsa ornatur ; sic à perfectissimâ gratiæ essentiâ omnes illæ infusæ proficiuntur virtutes , quibus illæ ipsæ potentia excoluntur. *Sicut ab essentia anima effluunt ejus potentia , quæ sunt operum principia , inquit Sanctus Thomas , ita S. The. etiam ab ipsâ gratiâ effluunt virtutes in 1. 2. q. 110. ar. 4. ad 1. ventur ad actus.* Ita ut operationes sint proportionatæ naturæ operantis , operari sequitur esse. Videte quæso , quales sint illæ operationes animæ in gratia viventis ! Operationes sunt omnino pretio , quod à mente nostrâ concipi possit , superiores : operationes sunt divinæ proportionatæ naturæ , O quanta res est Christianus à culpa immunis ? Non distinguitur in natura à Beato in cælo , tantum distinguitur in fruitione & gaudio. Cæterum si gratia vitæ non distinguitur à gratiâ patriæ , (ut docet prædictus Sanctus) fateti necesse est , esse unum idemque esse supernaturale Justorum in cælis , & esse supernaturale alicujus Justi in terris. Verum est , gratiam in terris non esse actu æqualem gloriæ ; sed nec semen arboris actu æquale est arbori , à qua producitur. Sed quid hoc impedit intentum nostrum ? Si non est æqualis actu , saltem virtute æqualis est. *Gratia , quam in præ. S. The. senti habemus , etsi non sit equalis 1. 2. q. Gloria in actu , est tamen equalis in 114. ar. virtute.* Quia gratia virtutem habet 3. ad 3. gloriam producendi. Et ecce ! quales sint cujusvis vestrum operationes , qui hac divinâ gratiâ præditus est. Sunt quasi infinitæ virtutis operationes ,

nes; sunt enim operationes, quæ pro termino suo habent bonum infinitum, quod condignè merentur; id est pro fine habent illum ipsum bonum, quo Sancti gaudens in caelis, & quo in æternum gavifuri sunt. Econtra operationes hominum hac gratia privatorum, aut pro fine suo habent nihilum, in quod resolvuntur, si tamen naturâ bonæ sunt; aut habent pro termino ignem, quo punientur, si malæ sunt, juxta illud: *Labores Populorum ad nihilum, & Gentium ad ignem erunt.*

Jerem.

51. 48.

VI. Considerate igitur, Charissimi, quantus homicida sit peccatum, dum unico solo vulnere tam nobilem & divinam aufert vitam, tamque sublimium operationum cursum detruncat! *Insignis in arte non debet mori*, clamant omnes Leges. Quando artifex aliquis excellit labore suo, licet aliunde mortis reus esset, veniam obtinet, ne respublica illis priveretur commodis, quæ à tam pulchris ipsius operibus in omnium cedunt utilitatem. Utinam talis lex servaretur inter Christianos! Charissimi, Anima nostra absque dubio meretur, ut æternam vivat. Verùm si illa vobis aliquam fecisset injuriam, ob quam occidi mereretur à vobis, excepto peccato (quæ sola est securis, à quâ illa interimi potest) ab intereptione abstinere deberetis, tantummodo propter incomparabiles ejus operationes, quas præscinderetis, qui vitam gratiæ illi auferret.

VII. Et hoc tantò magis, cum unius folius animæ vita in dictâ gratiâ degentis plus valeat, quàm omni-

um hominum vitæ in naturâ possibilem. Quod ideo immenso vos deberet replere horrore, dum peccatis; considerando, quòd si de novo terræ inundarentur diluvio, omnium modo viventium stragem infinities in se ipsâ fore leviozem, quàm sit unius Animæ mors à peccato illata. At cur Peccatores aded parum tam grande perpendunt malum? Si vos, dum peccatis, unico ictu caput cuidam amicorum vestrorum amputaretis, certè peccare horreretis; at multò magis horreretis, si unico tali actu toti familiæ vestræ, toti vestræ patriæ, toti simul humano generi vitam corporalem auferretis. Attamen tantò plus est spiritualement animæ vitam adimere. Caligula crudelissimum, quod unquam inter homines regnavit, Monstrum, oprabat populo Romano unicam esse cervicem, quam unico ictu refecare posset. Nihilominus ego mihi persuadeo, si bestiale tanti Monarchæ desiderium fortiri potuisset effectum, cor hoc saxeum elevata ad tam grandem infligendum ictum manu, commovendum & emolendum fuisse, ut non feriret, sed reposito in vaginam ense, licet sanguinem siccante, nihil ulterius tentaret. Vos verò quoties peccatis, roties atrocius committitis scelus & intereptionem, dum animam vestram vitâ privatis. *Anima que peccaverit, ipsa morietur.* Nihilominus id perpetrantibus non contremiscit brachium, nec tantum præ summo horrore ferrum è manibus non excidit, sed quasi ridendo tam luctuosum ictum infligitis. *Quasi per*

per visum stultus operatur scelus. Attra-
men hæc non sunt fabulæ, sed verita-
tes à fide revelatæ. Sicut anima est
vita corporis, ita Deus est vita animæ;
Ipse est vita tua: unde sicut morte na-
turali corpus perdit vitam, quæ est a-
nima, sic anima perdit vitam suam,
quæ est Deus. *Anima amissa, mors
corporis* (inquit S. Augustinus) *Deus
amissus, mors animæ.* Anima peccan-
do nos perdit Deum tanquam autho-
rem naturæ, sed perdit tanquam au-
thorem gratiæ; ita ut si primò possedit
Deum, velut operationum suarum
non tantùm naturalium, sed merito-
riarum principium, post culpam, ani-
ma, ab illo separata, tanquam cadaver
maneat absque motu, quoad omnes
actiones veram utilitatem respicien-
tes. Verum est, hederam à populo solu-
tam in terram cadere, à qua sustenta-
batur; nihilominus in terra manens,
aliquo tempore vigorem suum conser-
vat, innatòque suo vigore quodammo-
do resurgere, seque elevare potest.
Verùm anima suo destituta sustenta-
culo, quod est Deus, prorsus mortuà
manet, ita, ut in æternum proprijs vi-
ribus erigere se non valeat. Hedera est,
non quidem delapsa, sed eradicata,
omni que salutarium operationum
principio pro semper penitus privata.
*Radix eorum exsiccata est: fructum
nequaquam facient.*

VIII. Soleo nonnunquam grande
illorum crimen considerare, qui ani-
mam innocentem pervertunt, tam-
que pretiosâ gratiæ vitâ exuunt.
Quod si unquam talis Anima in in-
fausto illo peccati statu moreretur,

quis exprimere posset, quam sedu-
ctor ille pro tali morte Deo deberet
restitutionem? Homicida, qui inju-
stè trucidat Patrem familias, filiis Or-
phanis omnis sustentationis adjumen-
ta restituere tenetur, quæ à Patre, si
mortuus non esset, expectare pote-
rant. Et in tali casu necesse est, ut vis
prudens & expertus attentè judicet,
quot annis occisus ille supervicturus
fuiisset. Si jam talis regula valer in
restitutione, ad quid tenebuntur se-
ductores illi pro tantâ animarum strage,
ubi sufficientem pro tantis dam-
nis reparandis inventuri sunt solutio-
nem? fingite animis vestris, talem
animam, ut sæpenumero fieri solet,
aut propter primum peccatum peri-
re, aut propter alia, quæ primi illius
virtute & illicio committere perrexit.
In tali casu est lucrum cessans, & dam-
num emergens quasi infinitum gloriæ
Dei. Quandoquidem si Anima illa
non fuisset damnata, non in æternum
Creatorem suum blasphemis prosci-
disset, nec in æternum odisset: econ-
tra si non peccasset, Deum in æter-
num laudasset, illumque plusquam
se ipsam amasset per omnes sæculo-
rum myriades. Perpendant igitur
Scandalosi isti seductores, Justorum-
que persecutores, quâ ratione omnia
illata divinæ gloriæ damna reparare,
totumque lucrum cessans compensare
velint. Gladius, inquit Plinius, quo
homo interfectus est, nunquam am-
plius est ut ante rectus. Ponamus
hoc fabulosam esse hyperbolen. Cer-
tum est, quemlibet peccatorem, qui
aut verbis aut moribus suis animam
ad

ad peccandam inductam occidis, semper incurvato versus terram vultu incedere debere, actūque semper gratiam à Deo flagitare, ut poenitentia suā gratiosam ingentis debiti sui remissionem impetret, quod aliter nunquam condignè solvere poterit. Verum est, tam luctuosa funera aut proprijs, aut aliorum animabus à peccatoribus allata, quia non apparent, vix ab ullo exequijs, quin vix unicā lacrymā honorati. Sed hoc quid juvat? Hic est in homine iniquo miseriarum cumulus, proprias misérias suas cognoscere. Etiam ego, inquit S. David, semel tam cæcus fui, ut, postquam culpā meā omne essentia meæ principium perdidideram, longo tempore me ipsum non cognoverim. *Ad nihilum redactus sum, & nescivi.* Arbene me cognovit Deus meus, summa mea miséria, mihi ignota, ipsum non latebat. *Nomen habes quod vivas,* inquit uni horum Spiritus S. *nomen habes, quod vivas, & mortuus es.*

Ps. 71.

22.

Apoc.

31.

IX. Itaque Charissimi, si peccato inquinati estis, similitudinem quidem & larvam vivorum habetis, sed substantiam & veritatem vitæ non habetis. *Qua in delictis est, vivens mortua est.* Anima vestra, quæ ut prohibitis se satiare voluptatibus, venenarum Babylonis hausit calicem, simul viva est & mortua; viva est oculis corporis, à qua hoc regitur; sed mortua est coram oculis Dei, quæ illā plura quæ cadaver in foetidissima cloaca putrefactum horret & abominatur. *Tolerabilius foetet hominibus canis putridus,* inquit S. Bern. *quàm Anima pec-*

De interior. domo. c. 35.

catrix Deo. Peccatum habet naturam fulminis, & in operando eundem servat modum. Plutarchus refert, temporibus suis fulmen improvisè de cælo cecidisse, militis que vigiliæ agentis omnem pecuniam stipendiariam consumpsisse, crumena prorsus intacta. Interim dum miles bursam videret illasam, putabat se factis divitem esse, sed decipiebatur. Idem accidit miseris peccatoribus; quia sano truntur corpore, Animæ mortem non apprehendunt, donec coram Tribunali divino aperiatur conscientia, erroremque advertant, quando eum corrigendi tempus non superest amplius. *Eccè iste coopertus est auro, & argento, & omnis Spiritus non est in visceribus ejus.*

II.

X. Si hæc omnia attentè confideretis, non dubito, quin ipsi fallori sitis, quemvis, qui peccatum committit, esse hostem animæ suæ. *Qui faciunt peccatum, hostes sunt animæ suæ.* Et quomodo non esset inimicus, cum non solum aliquā animi levitate necem illi inferat, sed necem inter omnes alias magis deplorabilem? Difficillitè vobis persuasurus sum, peccatum ipsā morte immortalis funestiorē esse mortem. Accamen omnino ita est. Imò Infernus, si bene perpendatur, aliud nihil est, quàm locus in quo in æternum peccatum manere debet. Talis est S. Dionysij observatio. *Peccatum non potest residere in perpetuum, nisi in inferno.* Infernus est ipsius cubile, Infernus est ipsius centrum & locus naturalis: alibi

alibi enim peccatum est quasi in loco violento, in quo non potest stabiliter permanere. Et hæc est causa, quare Diabolus etiam extra Abyssum semper secum ferat infernum supra terram, quocumque vadat: quia quocumque vadit, suam secum portat perfidiam, quam infernus inseparabiliter sequitur, eique annectitur. *Ponens eos, ut Clibanum ignis in tempore vultus tui*, dicit de Damnatis Psalmista. Et hæc vox *Clibanum*, quæ significat furnum portatilem, demonstrat flammam illas infernales esse mobiles, nec loco, ubi ardent, sed peccatori, cui debentur, affixas esse. Omnia hæc sunt verissima. Attamen, si unquam peccatum ab inferno separari posset, & ab una parte hoc turpe monstrum, ab altera ingens illa flammarum vorago poneretur, hæc minus malum foret, quàm illud, satiusque esset, si quis rectam sequi velit rationem, in devoratricium harum flammarum sinum se projicere, quàm in peccati amplexus ruere, eique consentire. *Melius est, in Gehenna sine peccato esse, quàm in Paradiso, si fieri posset: cum peccato*, inquit S. Anselmus, Ipsa Paradisi coelestis vita peior esset, quàm ipsa mors, si illuc peccatum intrare posset. Et hoc est, quod Sanctus ille senex Eleazarus tam generosè omnibus persecutoribus suis, amicis, & adversarijs protestatus est, qui unanimiter congregati ipsum ad veri Dei legem violandam impellere conabantur. *Respondit citò, dicens: pramitti se malle in infernum.* Non in fossam, qualis est sepulchrum, sed

in infernum dicebat. Notate, quæso, hanc vocem, *citò*, quæ auro prævalet: *respondit citò*, vult dicere, non opus illi fuisse tempore ad deliberandum, *respondit citò*. Si aliquis vos interrogaret: an malletis à lacertula digitum, an à vipera morderi, an difficilis vobis foret hujus dubij determinatio? Eodem modo Sanctus ille Vir clarissimâ imbutus peccati cognitione, ubi quæstio agebatur de morte corporis, & de morte animæ, citò respondit, si etiam in æternum usque mori deberet, non tantum levi, & transeunte morte, qualis esset illa, se jam tum paratum esse potius omnia tolerare, quàm unquam peccare. Hoc ipsum vos quoque diceretis, si bene hanc malorum abyssum cuperetis, in quam peccando animas vestras præcipitatis. Videretis tunc id, quod atrocem reddit infernum, non esse poenam, sed culpam; & propterea Viri Sancti, Dei amantes tantopere formidant infernum; ita, ut S. Ignatius Societatis Jesu Fundator soleret dicere, id, cur infernum meditando timeret, non esse carcerem, non catenas, non flammam, non tenebras, non tormenta, non horribilem Dæmonum aspectum, sed esse odium, quo damnatorum animæ ardent in Deum, blasphemiasque, quas continuo contra divinam evolvunt justitiam, quæ tamen æquissimam illas damnandi causam habebat.

XI. Et in veritate, malum culpæ velle comparare cum malo poenæ, idè esset ac umbram comparare corpori. Poena est umbra mali, non enim est ma-

lum absolute, sed cum addito: *Malum natura*, sola culpa est absolute malum, adeoque etiam est summum omnium malorum. *Non est malum puniri*, inquit S. Dionysius, *sed fieri poena dignum*. Nullus latronum malus dicitur ob malum furcæ aut trremium, ad quas condemnatus est; malus vocatur, ob malum delictorum, quæ commisit. *Ex malo culpe fit alius quis malus, non autem ex malo poena.*

C. 4. de divin. nomin.
S. Th. 1. p. 9. 18. art. 6.

Quoposito, Infernus non est proprie malum secundum se, sed malum est, divinorum mandatorum transgressione mereri infernum. Quare scitote, Charissimi, vos dum peccato consentitis, mortem adsciscere animabus vestris, id est majorem à summo bono separationem, quam si condemnaremini, ut pro semper à Paradiso sine peccato separandi essetis; ita, ut minus pro vobis foret malum in infernalem rogam projici, & nunquam peccare, quam peccare, & tam crudelibus & ardentibus flammis eximi, quibus peccatum puniatur.

XII. Quæ res igitur in Mundo timeri debet, si tam horrenda mors, qualis est hæc, non timeatur, quam veneno suo peccatum infert? Video omnes homines Puerorum cerebro carentium instar tantopere fæti cujusdam mali larvam horrere, solum autem & verum malum ne quidem sentire. *Illic trepidaverunt timore, ubi non erat timor.* Audite, quid dicturus sim, certique estote, me nihil amplificare. Si Deus permetteret, sine limitatione tamen, ut non unus sed omnes Dæmones insurgerent contra vos,

Ps. 135. 5.

sicut contra Jobam, vobisque certam tam in Anima, quam in corpore, maxima, quæ in potestate illorum essent, mala acciderent, singulisque tot, & tanta infligerent vulnera, quantum ipsorum rabies excogitare potest, Ajo, S. Th. omnes simul non posse tantum malum, tamque sævam vobis inferre mortem, quantum est illud malum, illaque mors, quam vobis ipsis peccando adsciscitis: possunt quidem vos ad peccandum incitare, sed necessitate ad tantum malum non possent. Sed adhuc parum dixi: Amplius dicam, & sic adhuc melius dicam. Si divina Justitia omnipotenti suo Gladio idem divino brachio suo dignum in vos vibrare velleret, non posset tota vi sua Animabus vestris, etiam illas annihilando, tantam inferre stragem, quantum vobis ipsis peccato consentientes infertis: non enim unquam positive velle potest, ut vos peccatis, sed solum permissivè velle potest. O igitur culpæ mortem verè crudelissimam & funestissimam! Quantum putatis triumphare Infernum, dum videt nos nobis ipsis tantum nocere, quantum ipse omni diabolicâ suâ malitiâ, licet desideret, non potest? *Vos ex patre Diabolo estis*, inquit Christus, *& desideria ejus vultis facere.* Vos peccatores infernalis estis progenies, qui protervâ & perversâ voluntate vestrâ, id contra vos ipsos efficitis, quod tota diabolorum invidia non potest, nisi tantum cogitare & suggerere, ut vos in ruinam præcipitatis. *Mitte te deorsum*: nunquâ autem vos ipsos suo impulsu præcipites agere.

XIII. Utinam saltem Mundus etiam Christianus, non esset plenus tam desperatorum animarum suarum Interfectorum! Vidit olim Synagoga unicum Saulem, non contra hostes suos, sed contra seipsum proprio uti gladio; At quor cogitur hodie dum videre Ecclesia, qui magis licet occultâ, ferociore tamen rabie, suo libero utentes arbitrio, non infernales suos transfigunt inimicos, sed ut illis pareant, sibi ipsis abominanda nece cor transodiunt, quam quidem Dæmones ab ipsis desiderare, sed inferre non possunt! Utinam saltem tam tragici casus dignis deplorantur lacrymis! Sed quærendæ nobis sunt cum Propheta lacrymæ; quibus tanta strages defleatur. *Quis dabit oculis meis fontem lacrymarum? & plorabo die ac nocte interfectos filie populi mei.* Non est, qui in mortem Animæ, quia sine fragore, sine bombo inferatur, dignetur, vel oculos reflectere. *Non est respectus mortis eorum.* Peccatores illam non desunt, quia mortui sunt. Hinc illi ipsi, qui ob equi alicujus, aut canis interitum erant inconsolabiles, mortem animarum suarum non sentiunt; neque ab alijs ex compassione valde deploratur: plurimi enim totum tenerioris affectus luctum peritus morti corporis impendunt; licet illa vix mortis mereatur nomen. Mater illa, inquit, S. Augustinus, plangit videns filium suum à corivalibus inimicis occisum, at misera non planxit, quando vidit illum malâ vita suâ animæ mortem inferre infame fovendo commercium,

quo rivales istos concitavit. *Si Filius moriatur, plangit illum: si peccet, non illum plangit. Tunc erat plangendus, cum pejus mortuus luxuriosè vivens, quam moriendo luxuriam finiens.*

XIV. Non ita pridem quidam vir nobilis uxore viduatus unicam habebat filiam, unicum Matrimonij sui fructum. Cum autem filia nimium vivax omni modo cum vicino quodam adolescente conversari vellet, sæpius à Patre fuit monita, & minis prohibita, sed frustra. Et hoc ipsum vehementens est indicium, periculosas adolescentum & puellarum conversationes esse, si appareat ab illis opportunas Majorum suorum correctiones parvi fieri. Si in febris acuta, inquit Medici, æger surdescat, enim vetò vincula pro eo ligando parentur; paulò post enim miser delirabit, & in fuorem agetur. *In acuta febre aures surdescere, furiosum.* Quando corrigenti responderit: nihil hoc mali est: desinite aures monitis obrundere: agam hac in re, quod mihi lubet. Affirmare licet, hos amatores, si judicium adhuc non perdiderunt, ad illud turpiter perdendum jam in procinctu esse. In malo suo experta est infelix hæc puella, quæ, cum liberam hanc societatem continuaret, eò devenit, ut honestatis suæ jacturam fecerit. Nec id negare potuit, rediens enim domum improvisò Pater, tale proprijs oculis vidit Spectaculum, quod ne videret, maluisset carere oculis. Parum tunc abfuit, quin stricto pōgione illatam sibi à filia injuriam vindica-

dicaret: sed iram temperans, statuit moderatam, validiorem tamen sumere vindictam. Quamprimùm igitur malefanam domo eiecit, evulgatq; inter vicinos Filiam suam è vivis excessisse. Deinde domus parietibus famulisque pullo habitu vestitis, consanguineos ad exequias invitat, allatoque feretro una cum sarcophago super imposito, itidem atrato, summa cum doloris testificatione justa exsolvit. Deniq; quandoquidem, inquit, unicam filiam meam mors mihi eripuit, stirpis meæ hæredem, necesse est, alium instituere. Condito itaque testamento bona sua uni è consanguineis suis proximiori relinquit, idque animo tam obfirmato, ut cuius deinceps pro misera illa apud se intercedenti nil aliud responderet, quàm hæc verba: Filia mea mortua est, loquamur de alia re. O si Parentes sæpius perdito pudori, Filiarumque suarum defunctis animabus tam utiles celebrarent exequias! Sed nulla earum ratio habetur! *Non est respectus morsu eorum.* Nemo illarum curam habet. Si mortua clam sepeliri potest, & publicarum exequiarum probum vitari, satis est, ne quid illæ molestiæ patiantur.

XV. Dicerem plura, si non plus æquo timerem, vos offendere: sed protestor, me eos alloqui, qui me non absulant. Pessimum est, ipsasmet matres sæpius filiabus suis mortem inferre, ut propriæ utilitatis idolo eas sacrificent. *immolaverunt Filias suas: Pf. 105. 27. demoniis, effuderunt sanguinem in-*

nocentem, sanguinem filiarum suarum, quas sacrificaverunt sculptilibus Chanaan. Difficile videtur intellectu, quomodo Idololatrantes Hebræi ad tantam cæcitatem simul & crudelitatem devenire potuerint, ut teneras proles suas idolis Chanaan non solum absque afflictione, sed etiam summo cum gaudio immolaverint. Nihilominus nolite mirari. Diabolus, cum vero Deo sacrificium Abrahami invaderet, conatus est, ut inquit S. Aggustinus, illud superare, si plurima similia ab hominibus obtineret. Quate fraudulenter illis persuasit, quod si propter sacrificium, ne quidem adimpletum, tantas à DEO suo Abrahamus impetrârit prærogativas, tantisque excitatus fuerit promissis, multò plura illos à Diis suis sperare posse, si effectu ipso tam intrepido animo similia sacrificia offerrent. Et hoc est, quod hodieum adhuc obtinet Diabolus. *Demoniis immolare censentur filias parentes illi,* inquit Lorinus, *qui malè educant, libidini exponunt, vel etiam prostituunt.* Sed quomodo fieri potest, ut ipsæ Matres, tantas strages sicis oculis sperare queant, quas calidissimis lacrymis deslere deberent? Nulla alia causa est, quàm propriæ spes utilitatis. Sacrificant idolis Chanaan, hoc est, negotiationis. *Sculptilibus Chanaan.* Hæc dotem sperat, illa munera expectat, alia affinitatem contrahendam credit, & sic alacriter sacrificant. Propria utilitas valde potens est ad lacrymas, etiam ob mortem charissimorum vel proximè conjunctorum cohibendas; modo

modò speratum à nefandò isto sacrificio sequatur lucrum, parum refert. Moriantur re ipsà non una sed centum animæ, quis hoc curat? Quid si etiam absque omni spe lucri quædam Matres permitterent, ut tam crudâ morte Filiæ earum ab impudicitia interimantur? At tamen quoties hoc fieri solet? Quid causæ fuisse putatis, cur antiquæ Ægypti Matres ne quidem lacrymas funderent, cum intelligebant, quendam Filiorum suorum in Nili littore à Crocodilo deprehensum, & absorptum fuisse? Ecce causam, quia cum nimirum stultæ illæ Matres occultam quandam his serpentibus crederent inesse divinitatem, putabant consequenter etiam tanquam favores recipiendas esse interneciones, quæ à Dijs proficiscebantur. Nescio, an satis me explicem. Nonnunquam quidam adolescentes Crocodilis sunt monstrosiores, petulantes sunt, impudentes, effrenati, neque Deum in Ecclesia, neque Majores suos domiverentur. Nihilominus, si quis talis subinde accedat solemnitatem publicam, etiam Mater amore ipsius capitur, videturque in illo aliquid humano majus præ aliis regionis illius adolescentibus cognoscere; quare quibusconque etiam adversantibus vult, ut domum suam intret, & licet non ignoret, aut ignorare non possit, quam stragem adhuc innocenti inferat filiæ, nihilominus oculos non habet plangendi tanquam stragem, sed potius animum habet, tanquam de magna gratia sibi applaudendi. Sed relinquamus ista, ad quæ nescio, quâ

indignatione abreptus sum, quasi hæc essent improbabilia, cum tamen sint verissima.

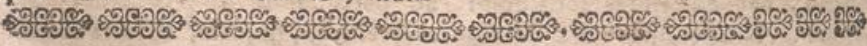
XVI. Charissimi mei, quid dicitis de hac mortis specie, quam hucusque vobis demonstravi; in cujus comparatione mors naturalis & infernae umbræ dici possunt? Ericne igitur possibile, ut vos ipsimet nulla necessitate coacti, sed mera ex delectatione hanc velitis subire mortem? Non, ut grave aliquod imminens eviteris malum, sed quia alteri quid indecens negare non vultis. Non, ut magnum aliquod substantiale, & permanens acquiratis bonum; sed propter fumum aliquem lucri aut voluptatis, aut honoris, qui in momento evanescit? Quis unquam Lupus, aut Leo, quæ unquam Tigris, aut quæ unquam alia sylvestris fera inventa est, tam cruoris avida, ut ad sitim restinguendam in seipsam desævierit? Mementote, quæso, cum jam ad peccandum in procinctu estis, mementote, inquam, & intra vos dicitote: si pecco, occido animam meam; vitam enim privo tam divinam, quàm esse ulla possit, vitam, inquam, gratiæ, mortemque illi infero tam horribilem, quàm incurrere unquam & usquam possit, quæ est mors culpæ. Quomodo est possibile, ut in talem me præcipitem desperationem? Mihi que ipsimet plus mali adferam, quàm totus Infernus in perniciem meam conjurans adferre queat?

XVII. Quod si jam peccato consensistis, tamque infelicem animæ vestræ necem adscivistis, aliud face-

DISCURSUS DUODECIMUS, PECCATUM ETIAM,

re non possum, quàm solum illis Ecclesiastici verbis vos admonere : *Ecl. Fili, in mortuum produc lacrymas.* 38. 16. Abundantes quæso elicite lacrymas, ut tam magnam defleatis mortem. Sanctus Augustinus dicebat, neminem debere sine pœnitentia & lacrymis ex hoc Mundo abire. Nihilominus, si innocentes estis, ab his lacrymis vos eximo, sed si mortis animæ à vobis plus sæpe illatæ Rei estis, pro quo justiores fervatis lacrymas ? *In mortuum produc lacrymas :* Has igitur producite ; in hunc enim finem eæ à DEO vobis datæ sunt, ut stragem animæ vestræ peccato illaram deploratis. Sed non sufficiat vobis parum tantummodo flere ; pauca enim guttæ huic funeri non sunt proportionatæ. *Fac luctum secundum meritum ejus.* Mortem animæ deploratè, quemadmodum vitæ illius perditæ meritum deposcit ; quod si Angeli sufficientes pro hoc planctu non habent oculos, nunc

tam amatè pro vobis flentes, saltem impostero vitam Gratiæ majori curâ custodite. *Agonizare pro anima tua, & usque ad mortem certa projustitia.* Si necesse esset, pro animæ vitâ salvandâ vitam corporis exponere, hanc etiam hilari animo profundite. Beata Mors, quæ vitæ immortalis esset principium ; Atamen rarus erit casus, ut, ne peccatis, mori cogamini. Quamobrem viriliter pro conservanda animæ vitâ pugnate, quam nemo ulla vi vobis eripere potest. Si ea perdat, vos estis, qui tentationi cedentes illam occiditis. Et vos illam velleis occidere, & quod videtur incredibile, etiam apertè illam occidere oculis ? O quàm melius foret natum non esse, quàm ad mortem antiquo nihilo pejorem, sibi ipsi adificendam natum esse ! *Matth. Bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille.* 20. 35. * *

DISCURSUS XII.

Peccatum hominem etiam temporanea infelicitate Miserum facit.

Nihil infelicius est muliere viduâ ; vix orbata est marito, statim quasi vitis, quæ fulcro privata in terram prolabitur, à quovis proculcatur. Alius litem illi intencat, alius reddendis ra-

tionibus illam terret ; hic exactioibus illam premit ; ille fingit credita ; alius alio modo illam vexat, affligit & minatur, hæc omnia patitur, quia deest, qui illam defendat. *Venite & Sep. non parcamus viduæ.* O misera peccatoris anima ! tu es illa derelicta vidua, tuo defuncto fulcro, quod est Deus,